

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre.....	24 kor. (18 fr.)
Félévre.....	12 „ (9 „)
Negyedévre.....	6 „ (3 „)
Egy óra.....	2 „ (1 „)
Egyes szám.....	8 fillér (4 kr.)
Videkre.....	10 „ (5 „)

Megjelenik mindennap

korán reggel.

Ünnep és vasárnap után is.

Kolozsvár, 1904.

UJSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: Dr. PAPP JÓZSEF.

SZERKESZTŐSÉG

és

KIADÓHIVATAL

Eggetem-utca 7., (Lyceum-ngomda.)

HIRDETÉSEK DIJA:

Négyező centiméterenként 8 fillér.

Iparosok és kereskedők kedvezményben részesülnek

Nyitltér megállapodás szerint.

Vasárnap, június 26.

A költségvetés.

Kolozsvár, június 26.

(△) A magyar képviselőház bizalmi kérdésnek szokta fölfogni a költségvetés kérdését. Ez a fölfogás teljesen logikus. Mert hiszen annak, a ki a költségvetés megszavazásával a kormányzás nervusát, a pénzt akarja egy kormány kezébe adni, teljességgel nem lehet közömbös az, hogy a kormány olyan politikai elvekkel, olyan kormányzati tervekkel és olyan szellemmel bír-e, a melyet az illető az ország szempontjából és a saját fölfogása szerint helyesnek tart. A költségvetés elfogadása tehát egyértelmű a kormány iránt való bizalommal, el nem fogadása a bizalmatlansággal. Ezért kellett az ellenzék szónokainak nagyon helyesen a bizalom szempontjából kiindulni a költségvetés tárgyalásánál és azért kellett nagyon helyesen a mai kormányhoz bizalmatlanságot szavazni.

Mert ha volt valaha kormány, melynek létezését a kormányzati eszközök elcséjének, a költségvetésnek megtagadásával lehetetlenné kell tenni, úgy a Tisza István kormánya az. Hiszen rövid, félélvesnél alig hosszabb kormányzása alatt annyi megszégyenítés érte a nemzetet, annyi kár az országot, annyi nyomorúság a népet, annyi hazafiatal és veszélyes tant és elvét kellett hallani és tapasztalni ettől a kormánytól, amennyi más, rossz kormányok életének egész, hosszabb folyamán is alig jutott osztályrészünkül. Egy borzalmasan chaotikus kornak méhében fogant szörnyszülött kormány ez: ein Spottgebur von Feuer und Dreck... egy ilyen kormánynak a költségvetéssel való kormányzást nem szabad engedélyezni, bármilyen legyen is egyébként ez a költségvetés, mert nem lehet megbízni az ilyen kormányban a kormányzás egyetlen fázisában sem.

De hát maga a költségvetés is olyan, melyet komolyan gondolkodó, alaposan számító és ország érdekeinek nézőpontjából ítélő és szavazó minden képviselőnek vissza kell utasítania. Hiszen egy millárd koronával nagyobb összeget tesz ki ez a költségvetés és hiszen az kell, hogy a megítélés alapja legyen: a folyton növekedő terhekkel szemben ebben a költségvetésben milyen eszközök és összegek fordítatnak az ország anyagi és kulturális fejlődésére, a nép jólétének és boldogulásának biztosítására és előmozdítására. Tízszáz vassal kell megbélyegezni azt, aki egyébként fogad el egy olyan költségvetést, amely egy szegény ország nyomorult népétől kíván egy több és több, véres verejtéssel előteremtett adóadózatot.

Pedig a Tisza-kormány költségvetése nem olyan elemekből van összetéve, amely a materiális és kulturális fejlődés javára való lehetne. Ellenkezőleg: takarékoság, nem, fukarság jellemzi azt a költségvetést mindazon tételeknél, melyek a nemzeti intézmények és a népjólét erősítésére hatni lennének hivatva. És ezzel szemben: ábékosság és prédálás mindazon ágaknál, melyek ennek a kormánynak pozícióját erősíthetik meg és életét hosszabbítják meg, vagyis a közigazgatás és a kétes szavazók lekényezését, a hadsereg kielégíthetetlen éhségeinek csillapításánál, egy fölünk távol élő udvarfénykifejtésének növelésénél. Szűk látókörű megszorítás minden produktív kiadásnak, szűk látókörű teljesítése minden improduktív kö-

vetelésnek: ez a most tárgyalt költségvetésnek karakterisztikája.

Ha összevetjük azzal, ami a produktív tárcák, a kereskedelmi és ipari, meg a földművelésügyi tárcák költségvetésénél nem a tengődés fönttartására, nem a nyavalygás meghosszabbítására, hanem a kereskedelem fölélnkítésére, az ipar kifejlésztésére meg a mezőgazdaság megerősítésére elő van irányozva, ha összevetjük — mondjuk — ezzel azt, ami a közös hadsereg fölszerelésének, tökéletesítésére és ugynevezett harcoképességének fokozására lesz fordítva, akkor megdöbbenve kell kérdeznünk, micsoda modern állam ez, amely a civilizáció és a kor minden vívmányai közül csak azokat képes és kész fölhasználni, amelyek a harcászati terén mutatkoznak, míg a valódi vívmányokat érzéketlenül és tehetetlenül engedi át más országoknak.

Ha azt vizsgáljuk ebben a költségvetésben, hogy mely tételek szolgálnak a nemzeti kultúra terjesztésére, mely tételek az igazságszolgáltatás és a közigazgatás javítására, melyek a szociális bajok enyhítésére, melyek a pauperizmus növekedésének megszüntetésére, valóban megeléjük a végsőig menő takarékoskodást. De ha azt látjuk, hogy a kormány egy egészségtelen és igazságtalan adózási rendszerrel ettől a magára hagyott szegény néptől kíván mind nagyobb fizetést azért, hogy a magyar király bécsi udvara minél fényesebben hirdesse az osztrák császár-civillista nélkül sem csekély — gazdagságát, azért, hogy a kormánynak hűségét hivatolnoki kar létszáma és fizetése emeltessék, azért, hogy egy ellenes érzelmű hadseregnek ereje öregbítették, akkor ideznünk kell B a c o n n a k, az angol parlamentben elmondott beszédjét:

»Az uraknak el kell adni ezüstjüket, a földmívelőnek rézedényeit, mielőtt ezt megfizethetik; s a mi minket illet, azért vagyunk itt, hogy fölkeressük az ország sebeit, nem azért, hogy csak könnyedén érintsük.« Mintha csak a mai magyar parlamentnek szólnának ezek a szavak. De ezek a továbbiak is: »A veszélyek ezek: először elégedetlenség gerjesztünk s veszélyeztetjük a király biztosságát, melynek inkább népszerűsét, mint vagyonián kell alapulnia.«

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

— Express tudósítás. —

Budapest, június 25.

Elnök báró Feilitzsch Arthur al. elnök. Megnyitja az ülést, hitelesíteti a múlt ülés jegyzőkönyvét. Bemutatja a beérkezett irományokat.

Tisza István gróf miniszterelnök törvényjavaslatot terjeszt be Győrsgiget közigazgatási átkebelezése és a győrszigeti képviselőválasztó körlet nevének megváltoztatásáról.

Mayer Károly a mentelmi bizottság elnöke, mentelmi bizottsági jelentéseket terjeszt be Győrffy, Vlád dr., Ernszt, Lubi, Lengyel és Cserner képviselők ügyében. Kéri kinyomtatását és szétosztását.

Hegedűs Lóránt beterjeszti a pénzügyi bizottság jelentését a szabadalmazott osztrák vasutak tízmillió kölcsöne visszafizetése tárgyában.

Elnök kimondja, hogy egy a miniszterelnök által benyújtott törvényjavaslat, mint a bizottsági jelentések ki fognak nyomtatni és szét fog osztatni.

Következik napirend szerint az 1904. évi költségvetés.

Szederkényi Nándor azzal kezd beszédét, hogy pártívesi nevében határozati javaslatot nyújt be, mondja ki a képviselőház, hogy ennek a kormánynak mely halomra dönti nemzeti vívmányainkat, mely minduntalan megtámadja közjogunk véd-

bástyáit, reánk erőszakolja a kaszárnyák német feliratait, nem szavazza meg a költségvetést, nem viseltetvén bizalommal vele szemben. Foglalkozik azután a galaci esettel, támadja a miniszterelnököt eljárásáért.

Ez az eljárása győzte meg őt és pártíveit arról, hogy minden eszközzel utját kell állani az ő közjogi és politikájának. A miniszterelnök a gazdasági politikája pedig keresztül gázol az 1899. évi XXX. t. c. ben részünkre biztosított jogokon. A miniszterelnök úgy tánteti fel a közös hadsereget is, mintha ott mintegy magyarnak nevelnék a magyar fiukat. Nevelésnek tartja ezt a nyilatkozatot a miniszterelnöknek, hogy a közös hadsereg maholnap oda formálódik, hogy egészen magyar lesz, mert ennek a nyilatkozatnak elismوندának mindazon tények, melyek eddig kormányzásában foglaltak. Ismét foglalkozik a debreceni polgármester ügyével. Vádolja a miniszterelnököt, hogy ezzel az intézkedéssel merényletet követett a magyar nemzet hivatalos nyelve ellen, a magyar nép nyelve ellen, melyben él a nemzet. Törvénysértést követett el intézkedésével, az ilyen miniszterelnök, neki a magyar törvények ellen tesz intézkedéseket, pillanatig sem maradhat a kormányelnöki székhelyen. Abban az időben, melyben kulturailag lépten-nyomon a legnagyobb közdelmet fejtjük ki a germanizáció ellen, maga a miniszterelnök germanizál, maga a miniszterelnök erőszakolja rá a törvényt tisztelő tisztviselőre a német nyelvet. (Ugy van a baloldalon.) Nem fogadja el a javaslatot. (Helyeslés a baloldalon.)

Victorisz Miklós a pánszláv igaztásokkal foglalkozik. Az ügyet régóta tanulmányozza, arról győződött meg, hogy tulajdonképpen nincs is pánszláv igazság, nincs sehol nemzetiégi kérdés. Mikor a magyarok elfoglalták ezt az országot a felvidéket Szvatopluk népe bírta. Akkor jaj volt a leggyőzöttnek. Hozta az igát, de ezer év alatt oda fejlődött már, hogy napjainkban a tót nép együtt érez a magyar nemzettel. Pánszlávizmusról ez idő szerint nem beszélhetünk, ez csak a negyvenes években volt, de azóta már ennek az emlékének is elmosták. Ha van egy számernyi is a pánszlávizmusból még valahol, az csak a papok körében található fel, még pedig nem is annyira a szépsi és nyitrai egyházmegyék papja körében, mint inkább az esztergomi egyházmegyékben. Az ilyen igazságok kiindulási pontját kutatóknak, arra a meggyőződésre jut, hogy az, az adomén-terheltségben keresendő. A nép gazdasági körülményeire bönitőlag hatott az újabb és újabb adóteher, természetesen bizonyos elégedetlenséget szült, az igaztók pedig ezt a körülményt használták fel igaztásai alapjául. Szükségesnek tartja a nemzetiégi törvény revízióját. A jelenlegi kormányt képesnek tartja arra, hogy a bajokat orvosolni fogja s a törvényt úgy fogja megalkotni, hogy a nem magyar ajku hazafiás nemzetiégeket szorosabban fűzi magyar testvéreinkhez. A törvényeknek oly módon kell megalkotását, hogy teljes mértékben biztosítsák az idegen ajku nemzetiégi szabadsága és hogy a nemzetiégi és pánszláv igaztók ne kapaszkodhassanak bele a célból, hogy igaztásaik anyagául azt a nép rovására s önmaguk anyagi hasznára kihasználhassák. (Helyeslés a baloldalon.)

Zboray Miklós: A galaci esetben: védje meg most a kormányt ne frázisokkal álljon elő.

Szűllő Géza: Ebben igaz van Victorisznak!

Victorisz Miklós: Ha a kormány a nemzetiégi törvénnyel meg fog felelni a beléje helyezett bizalomnak, akkor ő kíváncsi tartja, hogy büntetőtörvénykönyvünknek az igaztókra vonatkozó szakaszai szigorítottassanak. (Élénk helyeslés a Ház minden oldalán.) Okvetlen be kell következnie egy olyan intézménynek, a mely a legnagyobb szigorral ellenőrizze a magyar állam ellenségeinek nemzetellenes irányzatát. (Helyeslés.) A pánszlávizmus segéd-eszköze a sajtó, a gyűlés, a daloskör, az iskola, újabban a pénzintézet és szövetkezet. A mi ellentállásunk ezzel szemben határozottan visszafelé fordított. Ő nem akar agresszív lenni, sem az igazi szabadságot értetni, de ha arról van szó, hogy néhány arra egy sem érdemes ember szabadsága és a magyar állam jóléte között kell választani, minden magyar ember készen van a választásra. A sajtószabadság, a gyűlékezési szabadság a magyar vidéken a szabadság biztosítéka, a nemzetiégi vidéken vérses hatása. (Zaj a baloldalon.) Ő arról győződött meg, hogy a miniszterelnök akarni tud, ahol tenni kell, mindenütt teit, ilyen kormány megérdemli a bizalmat, elfogadja a költségvetést. (Zajos helyeslés a jobboldalon. Szónokot számosan üdvözik.)

Elnök az ülést 5 percre felfüggeszti.

Sághy Gyula szólalt fel ezután és heves támadásban részesíti a kormányt, mely az osztrák követeléseivel szemben nem tud erős lenni. Ezután az ülést véget ért.

A kolozsvári ipartestület ügye.

Küldöttség a főispánnál.

— Saját tudósítónktól. —

Kolozsvár, június 25.

A kolozsvári ipartestület ügyében ma délelőtti egy nagyobb iparos küldöttség tiszteleg gróf Bóldi Ákos főispánnál a célból, hogy átadja neki az iparosok által alkírt memorandumot. E memorandumban arra kéri a főispánt, hogy mindaddig míg az előjáróság ellen emelt súlyos vádak tisztázva nincsenek, ne ejtessék meg az ipartestület választása. Ez a kérés teljesen jogos. Meg kell már végre gyógyítani az ipartestület súlyos sebeit és az új választás csak növelné a zavart és kavarodást.

Az ipartestületre vonatkozólag, iparos kézből kaptuk az alábbi ismertetést. Hü képt adja a cikliró az ipartestület működésének, megalapításától kezdve. Az ismeret és a következő:

1895-ik évben, hogy egy fejezzem ki magam, talán az utjabkor szelleme szállotta meg az építő ipartársulat vezetőségét, kik arra a gondolatra jutottak, hogy Kolozsvárt a már rég nélkülözött ipartestület megteremtésük. Ez eszme megszületett s nap után mind erősebb gyökereket vert, míg végre általános ipari kérdéssé vált.

Az eszme két előharcosa néhai Hirschfeld Lajos és a most is fáradhatatlan buzgólkodó Hevesi József vándorbotot vettek kezükbe és beutazták az ország minden nagyobb városát, hogy a testületi ügyeket tanulmányozzák a mely tapasztalat birtokában a testület eszmáját megvalósították. Ugy is lett! Hazatérve fáradságos utjából, hozzáfogtak a testület megalapításához. De uram fia mi történt? A nemes eszmének már akkor is ellenségei támadtak, még pedig azon férfiak közül, a kiktől már régebben elvárhattuk volna az ipartestület megteremtését.

Ezen ellentállás azonban nem változtatott azon, hogy a már nagy többségben levő és a testület létesítéséért küzdő férfiak két keresztült ne vigyék, a mihez ugyan semmi nagyobb küzdelem nem kellett, mert minden jóra való iparos belátta, hogy az eddigi késelelem is Kolozsvár város iparosaira már szégyen folként tapad.

Az 1896 tavaszán megerősített alapszabályok alapján az ezen észre összehívott közgyűlésen — bár nem a legnagyobb csöndben — az ipartestület megalakított és megkezdte működését.

A testület vezetését illetőleg újone idejét élte az időben. Előjáróság és elnökség egyaránt. Mindenek dacára a kolozsvári ipartestület csakhamar mintaképpen vezette ügyeit és nem egy város, de az országból számtalan kiküldött csapat a legnagyobb elismeréssel adott annak kifogástalan vezetéseért.

A vezetéssel megbízott férfiak többre becsülték az ipartestület ügyének vezetését és jobban fáradtak érte, mint saját műhelyük rendezéséért. Nem kíméltek időt, fáradságot, a melyvel pedig önmaguk javára lehettek volna, csak azért, hogy a köznek áldozzanak és iparos társaik jobbátért munkáljanak.

Az első három év alatt, a mely alig volt elég arra, hogy a teljes testületi szervezet a maga valójában kifejlődhessék, a vezetőség fáradságos szorgalma által oda jutott, hogy a helyes vezetés mellett, a testületi törvényes keretén belül, tervezeteket dolgozott ki az egyes iparágak összpontosítására, szövetkezésére. Ezen eszmét látta a vezetőség legbiztatóbb kivezető utnak abból a (tespedésből, melyben ma az iparosok általában leledzenek és talán nem is csalódott volna a vezetőség, ha ezen törekvésében az iparosok között támogatásra talált volna.

Ugyancsak e rövid három év alatt indította meg az előjáróság azon rendszeres feladatot, a mely az építőmesterek jogát megkülönbözteti. Ez bár igen tényszerű cselekedet volt és hogy a törvényes rendelkezések meg is felelt, bizonyítja az, hogy a miniszter jóváhagyta, mindazonáltal ez volt az ipartestületnek legelső bűne, mert egyesek, kiket ez a rendszerbály érintett, nagyon zokon vették és kész volt a vezetőség iránt az ellenszenv. Attól a peretől, hogy megkülönböztette a diplomás építészt a kőmivestől, a testületi béke megsűnt.

Ezen ellenszenv megnyilvánulásának tudható be, hogy az 1899. évben megtartott közgyűlés nagymértékben elejtette a régi előjáróságot, a kiválasztottak helyett ezonban elfogadható férfiakat juttatott be az előjáróságra. Megbocsáthatlan volt azonban az, hogy az akkor működő — bár elismerésre méltó és a mostanival össze sem hasonlítható ellenpárt — az igazán puritán jellemű és nagytörekvésű elnök kiválasztását idézte elő. Noha a második közgyűlés egyhangulag biztosította az előbbivel szemben Reményik Károly elnökkel való megválasztását, mindazonáltal ez már nem állta útját annak, hogy az elvetett konkoly ki ne keljen.

A második ciklus tehát újra megkezdte működését, bár nem olyan egyöntetűen, de a közjó iránti törekvés mégis ott honolt minden előjárósági tag kebelében. És talán annak köszönhető, hogy rövid idő alatt az első ciklusban működő előjáróság egyik eszméjét, az ipartestületi hitelszövetkezetet megvalósította.

Ezen intézmény lett volna hivatva arra, hogy kebelében az egyes iparágak társulának, szövetkezzenek s habár a hitelszövetkezet erre tervezeteket dolgozott ki és a különböző iparágakat többször értekezletre hívta össze, de az iparosok között gyökeret vert közönyösség folytán lehetetlen volt létrehozni, hogy pedig ez milyen káros volt mindnyájunkra nézve, azt egyaránt éreztük. Éreztük pedig azért, mert minden ilyen mulasztással szabad utat engedtünk az idegen pár behozatalának, a mely amugy is foszlányokra szakgatja minden törekvésünket.

De menjünk tovább. A vezetőség nem csüggedett el, hogy egyes törekvései meddő maradtak. Újabb célt tűzött ki. Így történt meg az, hogy 1900-ban az államtól a hivatalosan majdnem 30.000 forinttal megbeszült Károli kórház házáat, a tekintélyes vezető férfiak közbelépése és utjánjárása folytán egy krajcár alapítke nélkül azonnali kifizetésre 20.000 forint aonnali kifizetésre a vezetőség a testület részére megvásárolta, ez azonban megcáfolhatatlan.

A dolog úgy történt, hogy a vezetőség minden erejét felhasználta arra, hogy emeltet épületet a testület tulajdonának megszerezze. Az ügyet előbbre mozdíthatták férfaink saját költségeiken utazgattak föl Budapestre, hogy a minisztert a vásárra reá bírák s mindent elkövettek annak érdekében. Közben konkurrens is akadt és a testület által felajánlott 20.000 forinttal szemben, egy ősmert személy, 26.000 forintot ígért az áruba bocsájtott házáért.

A midőn ez a vezetőség tudomására jutott, minden percel felhasználás és kimondta, hogy a háznak az ipartestületét kell lennie, mert elvégre egy erkölcsi testület közelebb áll a miniszterhez, mint az egyéni érdek. Ez őszinte kijelentés hatott is és a miniszter beleegyezését adta, hogy a volt Károli kórház épületét az ipartestületnek az ígért 20.000 forintért átadja készpénz fizetés mellett.

Ezen kikötés bár kissé nehéz volt, de nem kivihetetlen. Mit tettek tehát? A lelkes vezetőség nem sokat töprengt a kérdésem, mert azzal egy sem érhetett volna célt, cselekedett tehát.

A kolozsvári hitelintézeteknél Reményik Károly, Akeszmann Albert, Lászlócsky Samu, Nagy János és Rignát Sándor kiállítására kiadták a 20.000 forintot, lefizették azt az államkincstárnak és megkötötték a vásár. Most már mint saját birtokot háziag kirenoválták s az így értékben emelkedett háza megfelelő összegű törlesztő-kölcsönt vett fel a Nagyszabeni Banknál. A hivatalos becslés szerint ma a birtok kijavított állapotban 50.000 forint értékét képviseli, a mely minden kiadáson felül a testületnek évi 1000 forintot jövedelmez.

Ezt megelőzőleg szükségesnek látta az ipartestület vezetősége, hogy a mennyiben a képesítéshez kötött iparosok a testület kebelébe tartoznak, a segédek részére a testület kebelében betegsegélyző egyület létesítsen. Erre pedig az a törekvés ösztökölte a vezetőséget, hogy megkülönböztesse a képesítéshez kötött, tehát a valódi iparos munkásait azon munkás betegsegélyző testületektől, a mely az „Általános” elnevezés alatt, legalább is abban az időben, nem minden kifogás nélkül teljesítette a beteg munkások kielégését.

Mondanom sem kell, mert ez már általánosan ismert dolog, hogy ezen betegsegélyző létesítése egyes személyek előtt piros posztóként lobogott s ebben létkérdést veszélyeztetve látta, tehát ez okból az intézmény létesítését iparosok és munkások részére egyaránt károsnak hirdette. Ezt az ellordítást pedig azért terjesztették, hogy mindkét osztályt a testület ellen gyűlöltre bírák, a maguk részére pedig a talajt megszárítsák.

Ugyancsak a második ciklusban, bár nehéz küzdelemmel és főként Hevesy Jó-

Zennis-felszerelések.

Schuster Emil

Norinbergi, diszmű, játék, sport, vadászati és fényképészeti kellékek áruháza.

Kolozsvár, Mátyás király-tér. (Gróf Rhédey-palota.)

Telephon: 183. Telephon: 183.

zsef kitaró szorgalma folytán, sikerült az asztalos csoportot szövetkezésre bírni, a mely kapcsolaton áll a hitelszövetkezet és az ez kezeli bevételeit és kiadásait. Ilyen-képpen tehát ügyeiket kellőleg bonyolítja le. Hogy ezen szövetkezet milyen hasznára van az asztalos iparnak, vagy is a szövetkezet tagjainak, arról bárki meggyőződhetik, ha azokkal a tárgyakban érintkezik.

Hogy Hevesnek a szövetkezet megalakítása nem volt egyéni érdeke, azt fényesen bizonyítja az a körülmény, hogy ezzel önmagának konkurenciát csinált, mert a míg ezen szövetkezet nem létezett, addig a gépekkel végzendő munkákat nála vagy Bak Lajosnál végeztették azon asztalosok, a kiknek arra szükségük volt. A szövetkezet megalakítása óta azonban megmozdult s ha egyéb aprókére dolgok felállításától eltekintek is, ebből is láthatjuk, hogy Heves nem ellenszenvet érdemel, hanem dicséretet, annál is inkább, mert bebizonyosodott, hogy ő szakértási javára dolgozik a maga hátránya mellett is.

Ha a hitelszövetkezet megalakításakor maga előtűzött célt elérte, akkor ma az összes iparágak szövetkezve lennének, de hogy ez nem így van, — amint már említettem, — az az iparosok, de főként egyesek könnyelmű indolenciájának tudható be. Látható tehát, hogy a testület és annak vezetősége tett és tenni akart többet is, de hogy miért nem tehetett, az már az előbbi sorokból világosan kitűnik.

De mindezen elmondottak csak a két ciklusra vonatkoznak, s most már lássuk a harmadikat.

A harmadik választó közgyűlés 1902-ben az iparosság fanatizálása következtében annyira elmeresedett, hogy azt a vezetőséget, a melynek érdemeit vastag betűkkel kellett volna a jegyzőkönyvbe beiktatni, egyszerűen, mint a kicsavart citromot, kidobták onnan. És azok helyett nem igen válogatta meg azon személyeket, a kiknek mandátumot adott, csak azon jelző szöveget, hogy az ember mind egyenlő s így jogai is egyenlők. Elfelelték azonban szem előtt tartani, hogy az emberek természetből és alkotó képessége nem egyenlő. Így történt meg az, hogy a beválasztott vezetőség egy évi működése alatt a testület fejlődését — talán tájékozatlanság vagy rosszakarattal folytán — minden haladásában megdöntötte, egyannyira, hogy a testület jó hírneve majdnem teljesen lefolyt.

A magukat féltett egyének szereplése bár csak pünkösdi királyság volt a testület vezetéseben, de az okozott kár évtizedekre is kihatással lesz. A választás megsemmisítése folytán új választás lett kitzúve 1903-ban, a mely az ellenfél győzelmével végződött. Az előbbi — provizórikus — vezetőség és pártja látva a vezetőség partatlan működését és helyes irányítását is, talán abbéli féltelmükben, hogy ezen előjárás szintén olyan, mely alkotni tud, belefűjték a mindent jól leromboló szocializmus körébe és fennhangon hirdették, hogy a vezetőség nem jó. Minden szuszogott oroszlanul futja fel, ferdítéssel és hazugsággal telve állították azt a könnyen fanatizálható iparosság elé. Szóval a konkoly hintés napirenden volt, s hogy mennyire kifejlődött, bizonyosság rá az, miszerint a közel múltban megtartott közgyűlésen annak gyűlölete be lőn mutatva, a mely tény aztán azt idézte elő, hogy a minden polgár előtt szeretve tisztelt elnök Akeszmann Albert, ki csupán a közjóra való munkálkodásért viselte az elnöki méltóságot, lemondott és ugyanezt tette a vele szolidaritásban álló előjáróság.

De lássuk volt-e oka az elnök és előjáróságának lemondására? Szerintem igen is volt! Állításomat a következőkkel támasztom.

Az első rendes közgyűlés március 27-én 8 óráig tartott, a mely az előterjesztett költségvetésről tárgyalta. — Ezen határozat ellen felelőlegesen adott be, a mely felelőlegesen a következőkben az elsőfokú iparhatóság illetéktelenül és minden elfogadható ok nélkül megsemmisítette ezen közgyűlési határozatot. Jóllehet talán csak azért, hogy az újabb eredménytől az iparhatóságot ellen intézett támadások egy botrányjal szaporodjanak, mert ezen megsemmisítő határozat következtében az újabb összehívott közgyűlésnek alkalom adott arra, hogy az alapszabályok ellenére olyan költségvetés tárgyalásába és elfogadásába vigye bele a közgyűlést, a mely a törvényellenes ellenkezik, s a mihez joga a közgyűlésnek nem volt. Ez pedig az, hogy megengedett a közgyűlésnek egy részletes feladat megállapítását rögzíteni indítványként való előterjesztése, tárgyalása, és ez el is fogadtatott annak dacára, hogy a feladatok megállapítása az előjáróság hatáskörébe tartozik.

E törvényellenes határozathozatalban ugy az elnök, mint az előjáróság jogköre megsértését látta, s így a bizalom hiánya következtében lemondása teljesen indokolt volt, annál is inkább, mert ennek elősegítésére maga az iparhatóság az előbbi határozat megsemmisítésével közreműködött s így az egyetlen támaszt, a mely a testület vezetőségét törvényes jogainál fogva támogatni kellett volna, sem látta meg többé maga mellett, a nélkül pedig bármely előjáróság működése nehézségekbe ütközne a külső erőszakos nyomásokkal szemben.

A vezetőség lemondása csak annyiban nem volt helyes, mert be kellett volna várnia, míg a két közgyűlés megfelelőbe hozza a miniszter által megfogadott, a mi pedig, az előlekezől ítélve, az első közgyűlés határozatát fogja érvényre emelni. Meg vagyok győződve róla, hogy az előjáróság

ugy is cselekedett volna, de a midőn látta, hogy az iparhatóság ügyeit teljesen személyes ügyre terelték át, a lemondásnál egyebet nem tehetett.

Itt állunk tehát két év leforgása alatt egy harmadik választás küszöbén. Halvány fogalma sincs senkinek arról, hogy milyen vezetőség fog a testületbe bejutni, de a jelek arra mutatnak, hogy mindazok az iparosok, a ki eddig a közgyűlést igazán lekedeskedtek és a kik teremteni tudtak, a sok rágalom és gyanúsítás következtében távol fogják magukat tartani, mert megelégedtek már minden józanul gondolkodó iparos a folytonos torzalkodást, plane, ha megmondjuk, hogy a közügy terén hiába elfecsérelt időt saját műhelyeinkben áldásosabban tudjuk kihasználni.

Félő azonban és a jelen viszonyoknál fogva bekövetkezhetik, hogy a mit elődeink kitaró szorgalommal és áldozatkészséggel minden téren megteremtettek, a korrupció romba fogja dönteni.

Elérkezett az idő, hogy a testületi dolgot egyszer már gyökerében orvosoljuk, most van erre a legalkalmasabb idő. Az ellenséges tábor a miniszterhez fordult orvoslásért, bevádolta a testület vezetőségét, s a mint tudjuk, a Miniszter ur az ügyek felvilágosításával gr. Bély Akos főispán urat bízta meg. Azt is tudjuk, hogy a főispán ur a vizsgálatot minden téren megindította, be kell tehát várni az eredményt s mind addig, a míg az meg lesz, kérjük a főispán ömeltőségét, függessen fel minden választást és mindaddig a jelenlegi előjáróságot állásfoglalás fel ne mentse, mert ha büne van, vezekeljen érte, ha nincs adasék meg neki a satisfakció.

Saitóper a civilista miatt.

Esküdtbíróági főtárgyalás.

— Express tudósítás. —

Budapest, június 25.

Abban az időben, mikor Széll Kálmán volt miniszterelnök betértesztette a törvényjavaslatot a civilista főmunka tárgyában, a szociáldemokraták négytíz főt foglalkoztak az ügyvel. A gyűlésen Bokányi, Weltner és Grossmann pártvezérek szólaltak föl, akiknek beszédei miatt az ügyesség pórt indított a szónokok ellen.

Fleischmann Andor a „Népszava“ kiadói hivatalának vezetője a lap 1902. évi december 10-iki számában „Civilista, katonaság, kivándorlás“ cím alatt leközölte a beszédeket, minthogy ebben a budapesti királyi a büntetőtörvénykönyv 140. §-ában 2-ik bekezdésébe ütköző királysértést lát, Fleischmann Andort pörbefogta és a cikk-ből főképpen a következő részeket inkrimálta:

Azt kívánja, hogy a magyar nép adó-feléből Ferencz Józsefnek újabb két millió adjunk. (Gyalázat! Le vele!) azt kívánja, hogy az eddig fizetett 9 millió és 300 ezer koronát emeljük fel 11 millió 300 ezer koronára. (Abcug! Nem lehet!) Ezt a kívánságot Széll Kálmán, a jog, törvény és igazság minisztere azzal indokolja, hogy kisebb lett a pénz értéke, hogy nehezebb lett Magyarországon a megélhetés, különösen, hogy Habsburgi Ferencz Józsefnek 89 százalékkal drágább lett a vadászata.

Nem tagadom, hogy manapság drágább lett nekünk munkásoknak a vadászata — a kenyér után s talán drágább lett a vadászata a zergékre is. De hát ki jön első sorban? Aze, a kinek legalább 400 millió korona évi fizetése van, vagy az, a ki az év legnagyobb részét munka nélkül tölti és ha munkában van, csak éhbér jut neki? Hát nem lehet azt mondani Ferencz Józsefnek, a mit a munkások: Ha kevés a béred, egyél egy darab hússal kevesebbet. A miniszterium ezt nem mondja a királynak. Ha Ferencz József egyet hunyorit és azt mondja: drágább lett a vadászata, akkor a magyar miniszterium elmegy a néphez és kész elvenni utolsó vánkását és megdrágítja utolsó betevő falatját is.

Tessék Ferencz Józsefnek, ha nem elég a fizetése, jobban fizetett kondíciót keresni.

Tessék Ferencz Józsefnek az orosz cárnak, a német császárral és a többi urakkal összeadni és sztrájkoljanak. Meg vagyok győződve, hogy ez olyan sztrájk lesz, a mely nem von maga után tűzbeszüntetést. Hallatlan az a merénylet, hogy a civilistát fel akarják emelni. Tessék az udvartartásnak a korral haladni és ne a nép bőrére költözni.

Mi szociáldemokraták, a szociális köz-társaság hívei vagyunk. Nem tartjuk föltétlenül szükségesnek, hogy az állam élén király legyen. Ha itt van, legyen addig, míg hatalomra nem jutunk. Nekünk mindent meg kell tennünk, hogy ez az idő minél előbb elérkezzék; eszméinknek győzelemre kell jutni.

Nyíltan, szemérmertlenül akarják a milliókat kivenni a nép zsebéből a király fizetésére és a katonaságra. A szellem és gazdasági nyomorúság legelső fokára akarják önként kilyesztetni. A kihívásra közdellemmel kell felelni; meg kell mutatni, hogy a népben van még erő!

A beszédek leközlése miatt a budapesti büntetőtörvényszék, mint esküdtbíró-ság ma délelőtt vona felelősségre Fleischmann Andort. A tárgyaláson Zsitvay Leo kniai bíró elnökölt, a közvédát dr. Magyar István királyi ügyész képviselte, a védelmet dr. Pollacsek Sándor látta el.

Az esküdtszék megalakítása és a vádirat felolvasása után az elnök kihallgatta a

vádlokat, a ki az általános kérdésekre elmondja, hogy

Fleischmann Andor, nős 3 gyermek atyja, magánhivatalnok, vagyonatlan, elemi iskolát végzett, büntetlen előéletű, katona nem volt.

Az elnök: Megértette a vádat?
— Igen.
— Az ügyész ur még kihágás címén azzal is vádolja, hogy gyűlölet rendezett 100 korona pénzbüntetés megfizetésére.
— Tudom, de nem érzem magam bűnösnek.

— Miért írta a cikket?
— Nálunk az a szokás....
— Ki az a nálunk?
— A Népszavánál az a szokás, hogy az ilyen ügyvel foglalkozunk. A szociáldemokraták gyűlésén ezt a beszédet, amit én a civilistáról leközöltem és amit Grossmann, Weltner, Bokányi pártvezérek mondtak, üzleti szempontból szükségesnek tartottam a Népszava mellékleteként röpiratban kiadni.
— És volt valami haszon a röpirat kiadásából?
— Volt, de hogy mennyi, arra már nem emlékszem.

— A pártvezetőség határozta el a röpirat kiadását?

— Nem, ez teljesen az én belátásomtól és elhatározásomtól függött.

Ezután a pörbeszédre került a sor, melyek után a bíróság ítéletre vonult vissza. Az elnök nemskára kihirdette az ítéletet, mely szerint vádlottat 1 évi államfogházra és 1000 korona pénzbüntetésre, vagy 50 napra átváltóztatható államfogházra s a kihágásért 20 korona pénzbüntetésre ítélte el. Ügyész megnyugodott, vádlott felelőbezt.

Olvasóinkhoz.

A közeledő évnegyed fordulóján a mi olvasóink szives figyelmét felhívjuk lapunk további támogatására.

Uj harcok, új küzdelmek várakoznak reánk és a magyar közélet talajából immár mind erősebben buzognak fel a nemzeti esz-lelm követelményei. E harcokra és küzdelmekre kérünk további mandátumot a mi kö-zségünkönktől, melytől eddig is erőnket nyert-ük és amelytől várjuk továbbra is, a mi életünk örökét.

Politikai hitvallásunkat néhány szóban körvonalazhatjuk: szivünk minden dob-ban, lelünk összes erősei az önálló Ma-gyarországra nagy és fenséges gondolatban futnak össze.

Ebből a gondolatból most szinte hat-almas erővel tört ki, az önálló vámtör-let életbevágó eszméje. Ezért kell most ismét megvívni a nagy csatát a nemzeti kősa-vatnák, az osztrák árdekekkel. S mi részt kérünk a magunkat ebből a küzdelemből is. Lelkesen és kitartóan.

Egyébként maradjunk akik voltunk ed-ig. Hű barátja mindannak, a mi a köz-érdek javára szolgál; elszánt ellensége min-dennek, ami ezzel ellentétben áll.

S igyekezzünk továbbra is, legjobb te-hetségünkkel megmaradni az erdélyi re-szekelő-organumnak és becsülettel munkával törekedjünk előfizetőinknek egy minden telein-tében megfelelő lapot szolgáltatni.

Kérjük azokat, kik szivükben őrik a magyar nemzet boldogulása iránti vágyat és öhajjtát támogassanak bennünket ezután is. Hazaifias tiszteltelt!

„Ujság“ szerkesztősége.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Félévre..... 12 kor.
Negyedévre..... 6 kor.
Egy hóra..... 2 kor.

UJDONSÁGOK.

A nőipariszkola kiállítása.

Kolozsvár, június 26.

Tegnap nyitották meg a kolozsvári nőipariszkola évrő kiállítását. Egész napon át nagy és előkelő közönség látogatta a kiállítást, melynek eredményeire bízunk lehet az intézet vezetősége.

Három tereben vannak kiállítva a növendékek munkái: tanúságai egy esztendő komoly szorgalmának és buzgó igyekezetének. Kevés a térünk arra, hogy részletesen belemenjünk a kiállított munkák ismertetésébe, de annyit konstatálhatunk, hogy a kézmunkák terén oly produktumokat találunk, melyek már a művészet határait érintik.

Izlés, a szép és nemes kultúra tör elő-részass-ujjak munkáiból, melyek a logéke-sebben hirdetik: a női kézmunka fejlett-ségét egyrészt; s az intézet évről-évre tapasztalható haladását másrészt.

Az intézet vezetőjének, Pál Annának mindenesetre nagy érdeme van ebben. De ha végig haladunk a fehérmű kiállításon, akkor nem kerülhet el figyel-münk, hogy ennek az osztálynak a ve-zetője Bodó Ida, mely mértékben nyoma-reá munkásságának jellegzetes bélyegét a reá bízott osztály működésére. A saját

tervezeti, magyar motívumú fehérmű-diszek, valószággal gyönyörűséget szerez-nek mindazoknak, kik értékelni tudják a tehetséget, az ambíciót és a szorgalmat. A fiatal tanítónő pedig nagy lelkiismeret-séggel, buzgalommal és szeretettel tel-jesíti kötelességét és így a kiállítás na-gyon szép és jelentős eredményéből, mindenesetre nagy részt vándíthat ma-gának.

A kiállított tárgyak közül különösen Bogózy Anna, Caluin Mici, Jakab Iduna, Kholen Márta, Moldován Melanie, Székely Irén, Tömösvári Mariska és Tutsek Mar-git munkái tűnnek fel az izléses és mű-vészi kivétel szempontjából. Az intézet-nek különben a múlt évben éppen 100 növendéke volt.

Iridentista mozgalom Besztercze-Naszód megyében.

A román agitátorok nem tágitanak: napról-napra feltűnik fejüket eszerezzent nemzeti zászlókkal és lázító mozgalmaikkal.

Ugy látszik a magyar büntetőtörvény-könyv nem nyújt elég oltalmat a magyar nemzet ellen szervezkedő román nemzeti-ségi izgatóságokkal szemben s az államfog-ház csöndje egyáltalában nem képes állam-eszme ellen izgató agitációknak elejét venni. Most is Besztercze-Naszód vármegyéből a híre érkezett hozzánk, hogy ott „Román nemzeti klub“ címen nemzetiégi intenciók-tól vezetett politikai egyesület alakult, mely tagjai közé soroz minden román nemzeti-ségi választói joggal felruházott állampolgá-rt, ki a magyar korona országában léte-sített román nemzeti párt politikai pro-grammjának híve. Könnyű belátni, hogy az intézmény tetszadál jellegű szervezkedése csak családok látszat, mert az egyesület mö-gött határozottan az országos román nemzeti párt politikája áll és főtevése az ügyesség által immár annyiszor jogos üld-zésbe vitt állam elleni izgatásra és a román nemzeti aspirációknak minél szé-lesebb körben való propagálására írá-nyul.

A belügyminiszteri jóváhagyás nélkül megalakított egyesület eleinte a legnagyobb titokban szervezkedett, de később néhány román lap lelkesedésében közölte a kiub hivatalos programját s így közudomásra hozta a román iridentista egylet alakulá-sát. A besztercei rendőrkapitány erre hi-vatalosan felozlatta a nemzetiégi klubot és folyamatba tette a büntügyi eljárást a komit tagjai ellen.

E hó 23-án tartotta ez ügyben a kir. törvényszék a főtárgyalást, melyre a klub tiszviselői, Domide Geraszim elnök, dr. Tripon Gábor alelnök, dr. Onisor Viktor titkár, dr. Bahone Ödön pénztár-nok továbbá Mondo Simon gör. kel. fő-esperes és dr. Pap Sándor ügyvéd voltak megidéztve.

A vádlottak egyhangúlag tagadják, hogy ők egy hivatalosan szervezett egyes-let tiszviselői lennének. Csupán egy társa-dalmi jellegű és már rég fennálló „municipi-alis klub“ létezését vallják be, melynek egyedüli célja a vármegye és közigazgatási bizottságok gyűlése tárgysorozatának előzet-es megbeszélése.

A megszeppent agitátorok most esőn-desen visszavonják „hazafias“ akciójukat s a tagadás biztos leple alatt várják az ítélet kimondását, a mi, tekintettel az ügy kom-plicitáságra s a nagyszámú tanukihallgatá-sokra, valószínűleg csak június vége felé fog bekövetkezni.

A kolozsvári vasutasok felmentése.

— Saját tudósítónktól. —

Mint előrelátható volt, a kolozsvári vasutasokat is felmentették. Nyolc kolozs-vári vasutas került tegnap délelőtt a ko-lozsvári királyi törvényszék vádtaácsa elé. A vádtaács elnöke dr. Jékely Daniel tör-vényszéki bíró volt, míg a vádat dr. Cs. Endes Miklós képviselte.

Az ügyész a tárgyalás megnyitása után Morgescs kivételével az összes vádlottakkal szemben elejtette a vádat. A nyomozás folyamán ugyanis az ügyesség is arra a meggyőződésre ju-tott, a mit lapunk különben mindannyi-szor hangoztatott, hogy a vádlottak annak köszönhetik a vádat, mert azzal a szándék-al voltak, hogy a sztrájkot megakadályoz-zák. Ez a nemes intenció vezérelte őket, mikor a mozgalom élére állottak, másrészt meg nyilvános szereplésüknek a látszata alkalmat adott az ügyességnek a vád meg-indítására. A beható vizsgálat során azon-ban beigazolást nyert, hogy a vádlottak padján ülő ugynevezett „sztrájkvezetők“ mindent megkíséráltak a sztrájkot éppen a megakadályozására, de tehetetlenül állottak a felzavart tömeggel szemben és így ugy-szólván kényszerítették őket is a sztrájkra.

A vádtaács az ügyész kijelentése után természetesen a vádlottakkal szemben beszűntette a további eljárást. Tette ezt Morgescsnel szemben is, bár — mint a fentiekben már jeleztük — az ügyész ezzel a „vádlottal“ szemben megkísérelte a vád megtételét indokoltaknak feltüntetni. Az ügyész különben a vádtaácsnak Morgescsnel szem-ben hozott beszűntető határozatát felüfo-lyamodással támadta meg, de remélhetőleg eredménytelenül.

Ezzel tehát a kolozsvári vasutasok kö-rében annak idején méltó izgatottságot kel-tett eme ügy is oly elintézését nyert, mely a közvélemény teljes megnyugtatására szol-gálhat. Most már még csak az egyesekkel

szemben az annyira óhajtott és felette mól-tányos amnesztia van hátra, mely remélhe-tőleg szintén nem sokáig fog várni mi-magára. A kormány a tömeges felmentések-kei megkapta az utbaigazítást, hogy mégis csak többet ér az „erős kéznél“ — a békés kéz. Különösen, ha igazságszolgáltatásról van szó.

Itt említettük még meg hogy a kolozs-vári kir. törvényszék, mint büntető bíróság június hó 28-án a következő, szintén vas-utasokat illető ügyekben tart főtárgyalást:

Hivatali kötelesség megtagadása miatt vádolt Czika István és társa elleni ügyben, továbbá ugyancsak hivatali kötelesség meg-tagadása és telefon megrongálása miatt vádolt Keceli György és társai elleni ügy-ben.

Reméljük, hogy ezeknek a vádlottak-nak is sikerülni fog a vád tarthatatlansá-gát beigazolni. A főtárgyalás mindenesetre érdekesnek ígérkezik.

— (Az Uj párt értekezlete.)

Az Uj-párt tegnap este a New-York éttermé-ben ülést tartott, melynek tárgyát a galac-debreceeni eset képezte. A gyűlés egyhan-gulag elítélte Tiszának a képviselőház-ban tett ama nyilatkozatát, hogy a külkép-viseletnek a magyar hatóságokkal folyta-tott német levelezését nemcsak törvényen alapulóknak, tehát jogosnak tartja, hanem akár tetszik, akár nem, ezen állapotot a jövőben is fenntartandónak óhajlja. Annak a véleményének adott a gyűlés kifejezést, hogy csak az beszélhet így, a ki a magyar államnak ellensége vagy pedig nem érti meg a magyar nemzet gondolatát. Mivel tehát ez a kijelentés utjában áll a magyar állam kialakulásának egyrészt, másrészt pedig háttérbe szorítja a 67-ki törvényben letelet paritás elvét, ennek a meghatározot-tabb eljuttatását mond. Egerszernem a kolozs-vári uj-párt megkeresi a központi bizott-ságot, hogy a legáltalánosabb körben fe-jezi ki tiltó szavát Tisz. nyilatkozatával szemben.

— (Közgyűlés.) A Kolozsvári Ön-kéntes Mentő-Egyesület július 3-án délelőtti 11 órakor a Mentő-állomáson (Monostori-ut 27. sz.) rendes évi közgyűlést tart. Tárgyak: 1. Előnk megnyitja. 2. A választmány jelentése az 1903. évről. 3. Évi zárszáma-dás és vagyonmérlegelőterjesztése. 4. Szám-vizsgálók jelentése és javaslata a fölmen-tés megadása iránt. 5. Az 1904. évi költ-ség előirányzat megállapítása. 6. Diszokle-velek kiosztása működő tagok között. 7. A választmány lemondása. 8. Uj választ-mány választása. 9. Számvizsgálók és az alapszabályok 13. §-ban szervezett bíróság megválasztása. 10. Eselleges indítvá-nyok. (Alapszabályok 21. §)

— (Tör. énszéki főtárgyalás.) 1902. év február hó 16-án Mezőfőrménye-sen Pop Szimion és társai megdöntötték éjjel a kormasból gyantalanul hazagegykő Gráb Dárie odaváló lakost s ugy megver-ték, hogy sőt 6 hétig nyomta az ágyat, sőt a jobb térdén kapott sérülés követ-keztében hosszabb ideig süntitott. Tegnap állott a bíróságon a kir. törvényszék, mint büntető bíróság előtt. Valamennyien tagad-ták bűnösségüket s alibijük igazolására ta-nukat kérték kihallgatni, de a beidézési 20 tanu semmit vagy igen kevés felvilágosítá-sal tudott szolgálni az esetről. A vád és védbeszédek meghallgatása után a törvény-szék Pop Szimiont 14 napi fogházra és 50 korona pénzbüntetésre, míg 7 társát 7 napi fogházra és 10 konona pénzbüntetésre ítélte el. 3 társukat azonban a vád és kö-vetkezményei alól felmentette, egyben az elítélteket a felmerült büntügyi költségek viselésére is elmarasztalta. Az ítéletben a vádlottak és védőjük dr. Pálfi József meg-nyugodtak, az ügyész azonban az ítélet súlyosbításáért és a 3 felmentett elítéléséért felelőbezt jelentett be.

— (Temetés.) Tegnap délután kísér-ték ki az oly fiatalon elhunyt Veress Elemér nyomdász utolsó útjára, a melyen az igen nagyszámú gyászoló rokonságon kívül teljes számban megjelentek az elhunyt pályatársai is. A sírnál Petráns János bu-csuztatta el megható szavakkal a megbol-dogult, mely után átadták a halottat csendes, hosszú pihenésének.

— (Hirdetmény adóügyben.) Tegn-ap telet le a Kolozsvár területén létező foglalkozások, üzletek és vállalatok után szerkesztett 1904. évi harmadosztályu ke-resest és a számadásra kötelezett vállala-tok és egyletek 1903—4. évi üzleti adójára vonatkozó kiszámítási javaslatokat tartal-mazó lajstromok 8 napi közzsemére tete-lének ideje. Az adókövető bizottság hirdet-ményben értesíti az adózó közönséget, hogy ezen adók megállapítása feletti tárgyalásait holnap, június 27-én kezdi meg. A hirdet-mény naponként kijelölve közli az egyes üzletek és foglalkozások tárgyalási sorrend-jét s értesíti az érdekelteket, hogy a kik a tárgyalási tereben (a városház közgyűlési termében) a rájuk vonatkozó időben meg-jelennek, adják minden további vá-rakozás nélkül fog megállapíttatni.

— (Évrő ünnepély.) Az unitárius kollégium ma, vasárnap a. e. 11 órakor tartja évrő ünnepélyét, melyre az érde-kelődőket ez uton hívja meg az igazgatóság. Az ünnepélyt megelőzőleg istentisztelet lesz a templomban, melyen a napokban érke-zett angol vendégek is megjelennek.

Ferencz József keserűviz

az egyedül elismert kellemes izü természetes hashajtószer

— (Az E. K. E. kirándulása.) Az Erdélyi Kárpát Egyesület Péter és Pál napján, e hó 29-én rendezte előre hirdetett kirándulást a révi vízeséshez és barlangokhoz. A kirándulás programja a következő: Indulás e hó 29-én (szerda) reggel 7 óra 13 perckor az 505. számú személyvonattal. Ebéd a vízesésnél. Vissza utazás f. hó 29-én délután 5 óra 33 perckor az 506. sz. személyvonattal. Érkezés Kolozsvárra 8 óra 37 perckor. Vendéglősről gondoskodva lesz, azonban f. hó 27-én d. u. 6 óráig előre jelentkezni kell. Vasuti díj: II. oszt. 11 kor.; III. oszt. 7 kor. oda és vissza.

— (Nyomdászok mulatsága.) A kolozsvári nyomdászok július 24-én tartják nyári táncvigalmukat a „Hercegovina” helyiségeiben. A 60 tagból álló rendezőbizottság a mulatságra szóló meghívókat már a közelmúlt napokban szétküldte. A táncvigalom az előjelekből ítélve, a nyomdászmulajások hagyományaihoz híven igen jól fog sikerülni.

— (Felvétel a hadapródiskolába.) A közös hadsereg hadapródiskolába való felvételre vonatkozó pályázati hirdetőnyomat megjelent. A hirdetményt bárki megtekintheti a városi tanács katonaiügyi osztályában.

— (Iskolai értesítő.) Az ág. ev. népiskola értesítője az 1903—904. évről Samann György igazgató-tanító szerkesztésében beszámoló az iskola kiváló működéséről. A lefolyt évben az első fiú osztályban (osztálytanító Samann György.) 29, a leány osztályban (osztálytanító Samann György.) 30, a második fiú-osztályban (osztálytanító Turcsányi Gyula.) 40, a leány osztályban (osztálytanító Turcsányi Gyula.) 31, a harmadik fiú osztályban (osztálytanító Gráf Sámuel.) 38, a leányosztályban (osztálytanító Santos Gyuláné) 36, a negyedik fiúosztályban (osztálytanító Gráf Sámuel.) 26 és a negyedik leány osztályban (osztálytanító Santos Gyuláné) 31 volt a növendékek száma. A jövő tanévre a következőket közli az értesítő: A beiratások szeptember 1., 2. és 3. napján délelőtt 9—12-ig és délután 3—5 óráig lesznek az iskolaépület igazg. tantermében (földszint, jobbra). A szülők, kik gyermekeiket az iskolába adni óhajtják, felhívtnak, hogy azokat jegyzetessék elő. Jelentkezési idő: június 1-től augusztus 15-ig. A jelentkezési felvételi kötelezettséget nem von maga után. Szept. hó 1-én lesz kihirdetve, hogy kiket vettek fel. Minden ujjonnan belépő gyermek 4 korona, a már az iskola kötelekeibe tartozó rendes növendékünk 2 korona beiratási díjat fizet évenként. A tandíj felvételként a következők: ág. hitv. ev. fiúknak 10 korona, leányoknak 15 korona, nem ág. hitv. ev. fiúknak 15 korona, leányoknak 20 korona. A tandíj befizetésénél a gyermek vallása irányadó.)

— („Beteg család.”) Ily cím alatt tegnapi lapunkban felhívtuk a könyördteles emberek figyelmét Novák Izidor nyomorgó családjára. E felhívásunk nyomán Schuster Emil kereskedő gyűjtést indított és annak eredményeként a tegnapi napon 23 kor. 20 fillért juttatott hozzánk. Az adakozók névsora a következő: Schuster Emil 4 korona, Szántó Gusztáv 1 kor., N. N. 2 kor., Török I. 1 kor., Burger 1 kor., N. N. 60 fillér, Bánay Sámuel és fia 2 kor., Dániel Antal 1 kor., Ákontz Sándor 1 kor., Kovács P. fia 2 kor., N. N. 60 fillér, N. N. 1 kor., Jeszenszky Ferenc 1 kor., Csirják Gyula 1 kor., Sándor Irma 4 korona. A nemesszívű adakozóknak hálás köszönetet mondunk.

— (Mulatság.) Háromszék vármegye egyetemli ifjusága július hó 2-án, szombat, Kézdivásárhelyen a vígadó nagyertermében a Kossuth-szoboralap javára zártkörű estélyt rendez.

— (Halálos szerencsétlenség.) A háromszék vármegyei Gulence község faiparitelepén halálos végű baleset történt a napokban. A munkások fadöntéssel voltak éppen elfoglalva, midőn egyik fa oly szerencsétlenül dőlt le, hogy Orbán Péter és Bartos Antal munkásokat agyonütötte. Mindketten azonnal szörnyen haltak.

— (Meglöpött kereskedő.) Lapunk tegnapi számában megírtuk, hogy Reiter Tóbiás galíciai lókereskedő oldal zsebéből a Kolozsvár—Nagyvárad utvonalon, alvásban penztárcáját kikapta. A rendőrség a megkarosított gyanu alapján letartóztatott egy Kurka Dávid nevű homoródi munkást, a kinél egy más névre szóló házalkönyvet talált. Távirati megkeresésre a homoródi csendőrség igazolta Kurka Dávidot, minek alapján — további gyanúok hiján — a rendőrség szabadságra helyezte.

— (Talált kerékpár.) Tegnap este a nagysétátéren egy kerékpár, továbbá egy börtárca találtatott. Igazolt tulajdonosa a rendőrségen átvethető a tárgyakat.

— (A Thék-gyári sztrájk.) A hónapok óta húzódó Thék-gyári sztrájk, melynek hullámai Kolozsvárra is átcsaptak, még mindig nem szűnt meg. A munkások megerőszakoskodnak eredeti álláspontjukhoz s nem hajlandók jótállást sem engedni. A gyárvezetőség teljesen tehetetlen a jól szervezett, pénzzel bőven ellátott sztrájkokkal szemben. Tegnap tartották a tizedik béketárgyalást, amely, éppen úgy, mint az előbbieket, mindjárt az első pontnál megfenekelt. A gyárban egyébként néhány nap előtt új munkást szerződtetett, akiket a legutóbbi megrendeléseket dolgoztatják föl. A sztrájkolók a sztrájkpénztárból rendes heti segítséget kapnak, a nős munkások heti tíz koronát, a nőtlének nyolc koronát.

— (Amerikai miniszter Kolozsvárt.) Mackellar C. K., az Egyesült Államok volt földművelési és bányaminisztere, kiváló szociológus a napokban értesítette Béli Ákos gróf főispánt Szvácina polgármestert, hogy Magyarországi tanulmányútjára felkeresi Kolozsvár városát is. A kiváló tudós Amerikában szenzációs felolvasást

tartott az emberi születések fokozatos csökkenésének okairól s e közben statisztikai adatok nyomán kiterjeszkedett: Magyarország népessége fogyatkozásának okaira is. Most Magyarország szociális mozgalmait tanulmányozza a jeles államférfi, a ki útjában felkeresi városunkat is.

— (Lemészúrt család.) Borzalmas kegyetlenséggel véghez vitt gyilkosság történt az Ungmegyei Körtvélyes községben, hol egy elvetemedett ember meggyilkolta a sógornőjét és annak két gyermekét. Hoban János körtvélyesi lakos a mult őszszel kiement Amerikába, lúthonyagta feleségét és két kis gyermekét. Alig, hogy Hoban eltávozott. Hoban Kázmér a kíváncsorság Hoban testvére udvarolni kezdett sógorasszonyának. Az asszony eleinte nem vette komolyan a dolgot, de mikor látta, hogy sógora állhatatosan kitart az udvarlásban, felszólította, hogy hagyjon neki békét és ne zaklassa szerelmi ajánlatával. A figyelmeztetés azonban nem használt s az utóbbi időben mindinkább veszedelmesebben kezdett fellépni. Hoban János ekkor értesítette a dologról sógornőjét, az udvarló feleségét, aki előlt feltárta a helyzetet. A két asszony abban állapodott meg, hogy a szerelmes embert kigyógyítsák beteges hajlamaiból. Amint vasárnap Hoban ismét megjelent sógornőjénél, kit kirelelt kezdett, hogy halgassa meg. Az asszony látszólag beleegyezett s azt mondta sógorának, hogy estére jöjjön el. Hoban nagy örömmel távozott a kijelentés után és este kilenc órakor boldogan tért vissza a szalmaözegegyhez. Ekor azonban már várta a szerelmes embert a felesége. — A két asszony olyan alaposan elbánt a szerelmes emberrel, hogy alig tudott elvánszorogni a házból. Harmadnapra aztán kegyetlen bosszút állott a csúffá tett szerelmes ember. Ejnek idején betört a sógorasszonya lakásába s azt nagy küzdelem után leszúrta. A dulakodás közben felébredtek a gyermekek és felismerték a nagybátyjukat, aki félelmében, hogy a gyermekek árulói lesznek, a gyermekeket is megölte. Másnap reggel halva találták Hobanét és két gyermekét. A csendőrség elfogta a gyilkost, a ki tagadott ugyan, de a saját felesége ellene vallott, mire aztán beismerte a szörnyű bűnt.

— (Blégdeflenség.) A budapesti törvényszék alá tartozó albirák körében bizalmas mozgalom indult meg, hogy az igazságügyminiszternek elfogadható alakban tudomásra hozzák elégedetlenségüket és lehangoztassák rendszeres mellőzésük miatt. A közeli napokban ugyanis a legfiatalabb két albirót léptették elő, most pedig a betöltendő két bírói állásra nem hirdettek pályázatot, mivel — a kiszivárgott hírek szerint — azokat áthelyezéssel fogják betölteni. Tekintve már most azt, hogy a megelégedésre működő albirák közt igen sok 12—13 éves albiró van, de vannak 15 évesek is, kik ellen soha sem volt panasza: érthető a lehangoltság.

— (Munkások és cselédek szerződésessége.) A mezőgazdasági munkások és cselédek szerződésessége vonatkozólag szigorú törvényt készült most Poroszországban. A javaslat az 1854-iki törvény hiányait pótolni. Az új törvény nem közvetlenül a szerződésességi munkások ellen irányul, hanem azok ellen, a kik előmozdítják, pártolják a szerződésességet. A javaslat bünteti azt, a ki tudva oly munkást fogad föl, kinek mással szemben fennálló munkásszerződése van, bünteti a szerződésességi munkások és cselédek közvetítőit, végül azokat, kik a munkásokat szerződésességre csábítják.

NYÁRI SZINHAZ.

Kolozsvár, vasárnap, június 26-án:

Egy görbe nap.

Énekes boház 3 felvonásban.

Kezdeté fél 8-kor, vége 10 kor.

Holnap, hétfőn, június 27-én:

A kis alamuszi.

SZINHAZ.

Heti műsor:

Vasárnap: Egy görbe nap.
Hétfő: A kis alamuszi.
Kedd: Aranyember.
Szerda: A hajduk hadnagya.
Csütörtök: Aranyvirág.

* A tegnapi előadás. Ifj. Bókó József bájos operettje „A kis alamuszi” került tegnap szíre félig telt ház előtt. Az előadás új szereposztással ment és szívesen konstatáljuk, hogy ezuttal előnyös eredményt. Kár o lyi Leona (De Chateau Renard vicomte) temporementumosa és a szerep bájos pajkosságának teljes érvényesítésével adta szerepét. Ha valakinek, úgy Károlyi Leonának bizonyult a mi színpadunk jó iskolának. Szinte bámulatos, hogy ez a szubrettünk aránylag rövid idő alatt mennyire haladt ama biztos cél felé, melynek

elérése „A publikum kedvence” prédikátum viselésére jogosítja. Tibor Lora (Sarah) szintén jó volt és még jobb lett volna, ha a partnerének tolmácsolta volna szerepét... A tánc különben ügyes volt és megérdemelte azokat a nyílt színi tapsokat, melyekkel a közönség épséggel nem fukarkodott. Harkányi Gizella (Mary) szemléltető kedvtelenséggel játszott. Kassai (Tom), Nagy Imre (Mac Donald) és Deszéri (Rettenes káplár), mind rendesen, művészi játékkal emelték szerepük értékét. Csereényi (Juliette), Székely (De La Tremoile lovag), Kalmár (Saint Remy), Várady (Mervilleux Roland báró), Török (A prelet) kisebb szerepekben is jók voltak. A tapokból és előhívásokból bőven kijutott a szereplőknek.

* Egy görbe nap. Ágai és Almásinak a mult nyári szezonban nagy sikert aratott énekes boházata kerül ma szíre új szereposztással. A humorosan írt darabban az élelapok ismert alakjait mutatják be a szerzők. A darab főbb szerepét Kassai (Sanyaró Vendel), Deszéri (Krazelhuber Tóbiás), Mészáros (Mihásza András), Szegő (Vereshegyi Dávid), Nagy Imre (Dicsőffy), Tompa (Titán Laci), Szentgyörgyi (Tójas Dániel), Bérczi (Monoklesz), Várady (Mokány Berce), Károlyi (Szolda kisasszony), Harkányi Gizella (Juci szobaleány), Lackó Aranka (Kobik Zirzabella) játsszák. A darab kedves prologusát Csicséri Bors jellemezében a kis Fehérvári Annuska fogja elmondani. Ezenkívül tánc is lesz, melyet Fekete Irén lejt.

* A kis alamuszi. Bókó operettje holnap, hétfőn kerül szíre másodikszor.

* A hajduk hadnagya. Czobor és Rajna népszerű operettje kerül szíre szerdán Péter Pál napján a régi szereposztással.

* A kameliás férfi. Kövesi Albert új énekes boházából már soréyan folynak a színpadi próbák.

Táviratok

Az orosz—japán háború.

— Legújabb hírek. —

Budapest, június 25.

Pétervárról jelentik: A cár Cy-rill nagyhercegnek „hősies magatartásáért és bátorságáért” aranykardot adományozott.

Egy pétervári lapnak jelentik, hogy e hó 23-án orosz csapatok megtámadták Kurokit, de az visszavonulásra kényszerítette az oroszokat. Rettenetes hőség uralkodik most ott a harctéren.

Egy másik jelentés szerint az oroszok a Kurokival vívott ütközetnél már eloglalták az ellenséges sáncokat, de ekkor visszavonulásra kaptak parancsot.

Tokióból jelentik: A csütörtöki tengeri csatát az oroszok provokálták. Az orosz hajórajt ugyanis a belső kikötőből a nyílt tengerre kijött, hogy megtámadja Togo hajóraját. Óriási erővel támadták a japán flottát, de míg ezek veszteség nélkül visszavonultak, addig az oroszoknak egy csatahajójuk elsüllyedt, két csatahajó és egy cirkáló hajó pedig harcoképtelen lett.

Pétervárról jelentik: A Port-Arthur felmentésére küldött orosz csapatokat — belátva az expedíció céltalanságát — visszarendelték és azok meglehetősen rendetlenben vonulnak most már vissza.

Magyar bika az arénában.

Budapest, június 25.

Ma este a magyar bika állott ki a porondra, hogy a spanyol torreadorok vele mérkőzzenek meg. Óriási közönség töltött ki, az izgalmas látványosságra, úgy, hogy a nagy aréna csaknem teljesen megtelt. Izgatott várakozás közepette eresztették be a Sennyey által e célra átengedett bikát a köröndbe. A torreadorok is izgatottan vártak a magyar bika első fellépését, aki azonban ugyancsak szégyenbe hagyta a magyar bikák nagy hírhedségét.

Meghökkenve állt meg a hatalmas állat a szokatlan környezetben és néhány pillanatig tartott ez az általános várakozás. Azután a torreadorok megkezdették a szokásos ingerkedésüket, de bármint is kísérleteztek, a bika nem reagált, és folyton menekülni akart. Végre is hosszabb kísérletezés után, mikor látták, hogy sehogy sincs kedve a bikának belemenni a játéka, kikergették, mint egy gyáva kutyát.

S a közönség körében most már az a hiedelem terjedt el, hogy az nem is volt magyar bika, hanem csak egy — szíementháli tehén.

REGÉNY.

Az ál-mandarin.

Írta: Hyan Hans.

Fordította: Jeanette.

Amerikai—chinal detektív-regény a jelenkorból. (20)

Ezt mondva a gentleman kalapja után nyúlt, egy kicsiny fekete kemény kalap, mint a milyent a férfiak viselnek, barátságosan megölelve barátját, eltávozott.

VI.

„A legfinomabbak.”

Nincs egyetlen város sem a földkerekségén, hol annyi és oly merész kiviteltű gaztettek követnének el, mint New-Yorkban, pedig nincs város, — dacára Mr. Bombers ellenkező véleményének — hol a detektívek, rendőrök és privát kutatók, oly ügyesek lennének a gonosztervek felkutatás és leleccázásában... Innét ered a lakosság határtalan érdeklődése, nem csak a nagy bűnperek és azok elkövetői iránt, hanem éppen annyira, sőt talán még fokozottabb mértékben a bator detektívek iránt, kiknek példátlan bátorságuk, valamint ügyességük a bűnösöket a legrejtettebb és legtitkosabb rejtékhelyekbe is követni és őket azután mondhatni úgy, mint a földalatti glisztákat a napfényre hozni.

Természetesen az ilyen bűnös kereső detektív helyzete sokkal veszélyesebb, mint a földalatti glisztát keresőé.

Mr. Morris például, ki az összes újságok szerint mint a „legfinomabbak” egyike ismeretes New-Yorkban, oly sokszor volt már halálos veszedelembe, hogy (a legtöbbnyire nagyon babonás) gonosztervek közt az a legenda volt róla elterjedve, hogy valami rendkívüli csodatevő talizmán birtokában van, mely azt okozza, hogy senki sem golyó nem sebezheti meg.

Valójában azonban ezen talizmán, rendkívüli lélekjelenléte és találekonyaságából állt.

Ki lett volna képes nyugodtan maradni, ha az történik vele, ami Mr. Morris-sal. Három bankjegyhamisító, kikhez mint barát és kolléga befurakodott, hirtelen neszt vére az ellenük tervezett árulásnak, revolvertűket elővére a megfélemlíthetetlen ember mellének szegtek?

Mr. Morris különben is halovány arca egy árnyalat színváltozást sem mutalva, arcizma sem rándult meg, hanem változatlan arckifejezéssel nyugodtan maradt.

Ugy tett, mintha fájdalomlan érintené, hogy a hamisítók, miután ő hűségesen és becsülettel szolgálta őket, most nemcsak a reá eső résztől akarják megfosztani, hanem még elakarják az utóból is tenni. Ez annyira imponált a gazfickóknak, hogy minden gyanút elűzték maguktól és — huszonegy óra elteltével mindannyian el voltak zárva. Vagy pedig a besúgóktól meghallá, hogy két legény egy öreg asszonyt akar kirabolni, a mennyiben azonban a pénzszerény hálószobájának padlójába van csavarva, esetleg az öreg asszonyt is meggyilkolni.

Bizony, bátorság kellett hozzá, hogy az öreg ágyába fektetve, ennek éjjeli főköfőjét fejebe huzva és revolverét a paplan alatt kezébe fogva, nyugodtan bevárni a két „tough” megérkezését. De a „legfinomabbak” „legfinomabbja” megtevő ezt és bár nem sikerült az egyiket agyonlőnie, a másikat azért a fogaiba szállíthatta.

Ezen két eset volt, melyeknél Mr. Morris, mondhatni legnagyobb örömmel szembenézett a halállal, de ha ezen két eset tiszteresét vesszük, még akkor sem közelíthetjük meg a hőstettei számát, melyekkel a detektív polgártársai kegyét megnyeré.

Mindamellet Mr. Morris igazán jószívű ember volt. Mint maga is mondá, rendkívüli örömet szerez neki, hogy Pretorius Pálnak, kinek állapota jelentékenyen javult, orvosa figyelmes ápolása mellett; megviheti az örömhírt, hogy szabad.

Ismeretlenül felajánlatot a vizsgálóbíró által meghatározandó összeg; de Mr. Morris késztül vitte, hogy a Mariff szabadon bocsátását és a pör megszüntetését hiányos gyanúk alapján engedélyezte.

Még mindig nagyon gyengén, de halás mosolylyal nyujta kezét Pál megszabadítójának.

— Itt pedig egy levél — folytatá a detektív, — melyet a mai postával kamtazon megbízással, hogy önnök adjam át... a detektív figyelmesen vizsgálta a fiatallembert.

— Mondja Mr. Pretorius, ki az az ismeretlen jöltevő, ki annyira érdeklődik ön iránt?

(Folyt. köv.)

Felelős szerkesztő:

HERCZEG JENŐ.

Laptulajdonos:

GOMBOS FERENCZ.

Diszokmannyal kitüntetve!

Bernáth E. Sándor varrógépkerékpár
nagy raktára és hangszóró-üzlete a Kolozsvár
a n. kir. posta- és táv. szállítója)
Összes áruimat havi részletfizetésre is adom és azokat 5 évi felelet. — Szakszerű villamos világitással és metoróre berendezett mechanikai műhelyben a javításokat gyorsan és jutányos árban készítem. Nikkelezéseket, különféle színezelműzásokokat saját földmőben és kemezőkben állítok elő.
Kerékpárkötésű osztályt tartok fenn! — Telefon 412.
Képes árjegyzéket adok bárkinek!

NYILTÉR.

Erdélyi bank és tak.-pénztár részvénytársaság.

Kolozsvár, Mátyás király-tér 32. szám.

A bank elfogad betéteket takarékpénztári könyvekre, folyószámlára; azokat felmondás nélkül visszafizeti. Leszámítol váltókat, utalványokat, járadékokat, checkeket, kisorsolt értékeket stb.

Törlesztéses jelzalog kölcsönöket nyujt és convertál már meglevő törlesztéses kölcsönöket a legmáltányosabb feltételek mellett; az összeget készpénzben — nem záloglevelekben folyósítja.

Értékpapirokat és idegen pénznemeket elad és vásárol, előleget ad értékpapirokra, folyószámlán és előre meghatározott időre.

Letét és megörzés végett átvesz értékpapirokat, okmányokat és más értéktárgyakat.

Elfogad megbízásokat értékpapírok vételére és eladására a budapesti és bécsi tőzsdén.

Díjmentesen bevált szelvényeket és elvállalja sorsjegyek revisióját.

Kibocsát utalványokat, checkeket, hitelleveleket bármely külföldi piacra.

Rendelkezésre tart a felek saját zárai alatt tűz és betörésmentes páncélszekrényeket. (Safe deposits.)

Nagyobb ládába esomagolt és a felpecsétjével ellátott ezüst és arany-neműek, vagy más értéktárgyak külön e célra berendezett tűz és betörésmentes szobában őrzötnék.

M. kir. szab. osztálysorsjegyek föelárusító helye.

Üzleti órák d. e. 1/2-9—1/2-ig d. u. 3—5-ig.

3372—*

sz igazgatóság.

Magyar Leszámitoló

és Pénzváltó Bank

erdélyrészi fiók-osztálya

Kolozsvár, Mátyás király-tér 29. sz.

— (Bánffy-palota.) —

A nyári időnyre a magán pénztárak (safe deposit) használatára 3 hav időtartamra

külön bérletet nyit!

Már 10 korona csekély díjért rekeszek bérlethetők.

A fürdőző és elutazó közönségnek ajánlja hitelleveleit és utalványait a világ minden piacára.

Törlesztéses jelzalog-kölcsönöit

bérházakra és földbirtokra a legversenyképesebb feltételek mellett

Tőkebefektetésre saját kibocsátású

4%-os zálogleveleit,

melyek katonai házassági biztosítókra a legalkalmasabbak.

3309 10—10

Van szerencsém a n. e. közönség b. tudomására hozni, hogy fényképesíti műtermem előbbi helyén

Wesselenyi Miklós-utca 3. sz. alatt

a mai kor igényeinek megfelelően berendezve ujalag megnyitottam és a legmodernebb gépekkel felszereltem.

Műhelyemben készítek a legkisebb alaktól a legnagyobb nagyságig, úgy fényes mint mált kivitelű platin képek, aquarell és olaj festményeket, nagytájak. Elvállalom házón kivüli csoport, táj- és épületek felvételét. Társas vagy családi képeknek nagy árkedvezmény. — Portos és lelkiismeretes kiszolgálásról előre is biztosítva, maradok teljes tisztelettel

Csizhegyi Sándor,

3174 20—* fényképész.

Nagy szövetáru raktár.

Moskovits Berta örökösének saját házában.

Deák Ferencz-utca 40. szám.

Alfölrött, mint a Moskovits Berta örökösök nagy szövetáru raktárának üzletvezetője, tisztelettel értesítem a n. e. közönséget, hogy a szezon előhaladása miatt, a czég rendkívüli olcsó és előnyös bevásárlásokat eszközölt úgy a külföldi, mint a hazai posztógyárakból.

Ennélfogva Moskovits Berta örökösének, eddig is jóhírnéknek örvendő szövetáru raktárában, minden szímben és minőségben, kitűnő férfi és női szövetek és választékban kaphatók. Eppen most érkeztek rendkívüli finom, széles nyári szövetek a fűrdői szezonra. Uraknak és hölgyeknek egyaránt nagy választék áll rendelkezésükre.

Finom fekete szövetek jutányos áron kaphatók.

Maradék szövetek előnyös beárúzásra folatán, abban a szerencsés helyzetben vagyok, hogy azokat vedőimnek nagyon olcsó árban árusíthatom. A nagyérdemű közönség szíves látogatását kéri.

Zauderer Salamon,

2912 93—* mint a Moskovits Berta örökösök üzletvezetője.

Felhívás a t. tisztviselő urakhoz

kik a tisztviselő-telepen hely megvételre olcsó törlesztéses pénzkölcsönt óhajtanak felvenni. Személykölcsönt kaphat különben is minden nyugdíjkepes tisztviselő és katonatiszt, kinek évi fix fizetése legalább 1800 kor. Nyugdíjasok 1200 kor. nyugdíj. Magánisztviselők 1200 kor. fizetéssel, legtöbb esetben kezes nélkül. Minden 1000 korona kölcsön után töfte és kamatban havonta 9 kor. törlesztendő. Minden irányban a legnagyobb diszkrétiz bízottatik.

Előleges kiadás nem szükséges! Drága kamatu Jelzalog kölcsönök olcsó kamatu 4 százalékos törlesztéses kölcsönökre átkonvertálhatik. Megkeresésekre válaszbélyeg mellékelendő.

Országos földhitel- és személykölcsön intézet, 2844 74—*

Kolozsvár, Király-utca 16.

